

Status på viden om rodukrudt nu og hvad er rodukrudt udtryk for?

Rådgivningschef *Sven Hermansen, Økologisk Landsforening*

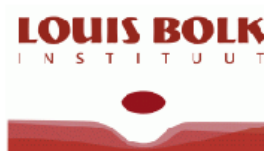
Under samme overskrift som forskningsleder Bo Melander, vil jeg i mit oplæg, forud for workshoppen, komme ind på en holdningspræget opfattelse af det af alle økologer kendte fænomen, rodukrudt. Dernæst skal det handle om de muligheder der er, for at styrke det økologiske system, sædskiftet. De fleste anerkender at stærke afgrøder er den meste effektive metode, til at forhindre at diverse rodukrudsarter blomstrer op i et omfang, der ikke er acceptabelt for landmanden. Derfor er det vigtigt både at kende sit rodukruds fysiologi, at kunne udnytte værktøjskassen der er indbygget i sædskiftet og i regelværket. Endeligt er det vigtigt at være opmærksom på metoder, der kan reducere rodukrudet uden at tømme sædskiftet for N, C og de andre flygtige næringsstoffer.

Krigsretorik

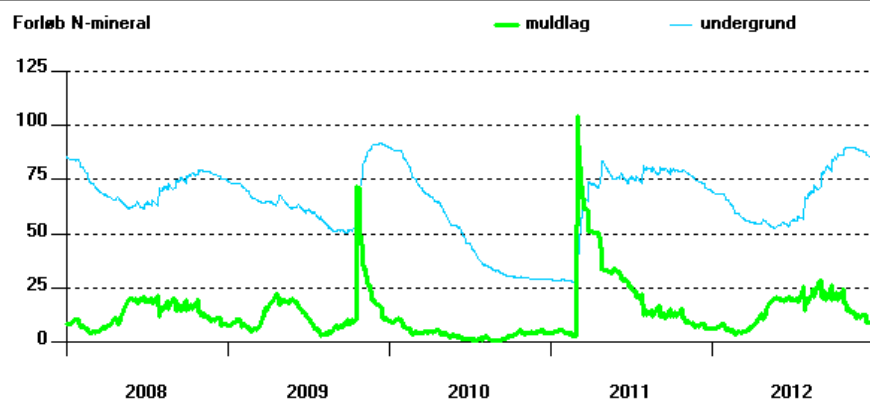
Rodukrudt, tidsler, følfod, kvik osv. fortæller os noget! Ja for eksempel at der er næringsstoffer til rådighed på tidspunkter hvor afgrøderne ikke er i stand til at optage dem. Det kan være fordi rodukrudet er foran i kampen om pladsen i pløjelaget. Det kan også være fordi jordstrukturen er ødelagt så det først og fremmest er rodukrudet, der magter at bryde igennem og finde vand og næring.

Er der kommet mere rodukrudt på markerne end det kan accepteres, skal der findes en strategi der effektivt reducerer bestandene. Der skal findes en plads i sædskiftet hvor der kan bekæmpes mest rodukrudt med mindst mulig skade på systemets N- og C-flow. Vi har i Økologisk Landsforening fået tilpasset et hollandsk værktøj, Ndicea. Det kan blandt meget andet bruges til at anskue et sædskifte ud fra dets C-balance og ud fra de enkelte afgrøders N-optagelse sammenholdt med sædskiftet og gødningsstrategiens evne til at mobilisere N. Det hænger sammen med rodukrudt i den forstand at forkert timing svækker afgrøderne og giver mulighed for opformering af rodukrudt.

NDICEA versie 6.0.16
© Louis Bolk Instituut 2002-2011
Hoofdstraat 24
3972 LA Driebergen
contact: info@louisbolk.nl

Resultater, Tilgængeligt kvælstof

Figur 1, print fra beregningseksempel, Ndicea.

Samtidig er det med Ndicea muligt at bestemme det sted i sædskiftet, hvor N-indholdet i rodzonen er lavest. Det er den position der giver mindst udvaskning af N og hvor rodukrudtet er svagest. I eksemplet figur 1, vil det være mellem afgrøderne i efteråret 2010 og foråret 2011 hvor N er lavest i pløjelaget og i rodzonen under pløjelaget.

Når der skal sættes ind med det tunge skyts, er der et helt arsenal af metoder og teknikker der bliver trukket frem. Der er specialmaskiner, der gennem- og underskærer rodukrudtet, for derefter at løfte rødder og plantedele af jorden i hel eller knust tilstand, hvorefter de ligger til udtørring eller udsultning i en kortere eller længere periode. De samme effekter kan i de fleste tilfælde opnås med en mere almindelig maskinpark, plov eller vingeskær til gennemskæring, S- eller C-tandsharve til fritlægning.

Værktøjsskassen består i virkeligheden af meget få, men effektive virkemidler: Gennemskæring, fritlægning, udtørring, udsultning, konkurrence over jorden og konkurrence under jorden. Kunsten består i at finde den optimale kombination overfor den aktuelle rodukrudtsbestand.

Mere effektive efterafgrøder

En ny mulighed der kan styrke det økologiske planteavlssædskifte, er blevet skrevet ind i den gældende ”vejledning om gødsknings- og harmoniregler”. I vækstsæsonen 2011/2012 er det muligt at erstatte de lovpligtige græsser eller korsblomstrede efterafgrøder med kløver, bælgplanter eller andre interessante typer. De lovpligtige efterafgrøder kan kort sagt undlades mod en reduktion af den samlede N-kvote. Reduktionen er afhængig af bedriftens tilførsel af organisk gødning.

Oversigt 9: Omregningsfaktor for nedsættelse af kvælstofkvoten i forbindelse med reduktion af udlægning af pligtige efterafgrøder	
	Kvote korrektion pr. ha efterafgrøder
Under 0,8 DE/ha	56 kg N
Over 0,8 DE/ha	85 kg N

Figur 2: vejledning om gødsknings- og harmoniregler Planperioden 1. aug. 2011 til 31. jul. 2012

Et hurtigt regneskema viser at en ren planteavlsejendom på 100 ha efterafgrødegrundareal i en markplan med under 0,8 de/ha (10% efterafgrødekrav) vil koste 5,6 kg N/ha i den samlede N-kvote på 140 kg tot-N/ha efter EL-reglerne.

Det er kendt at kløvergræsefterafgrøder er effektive opsamlere af mineraliseret N, når der ikke er nogen afgrøde, eller dens N-optagelse er standset. Der har i Økologisk Landsforening, været arbejdet for en løsning af problemet med de lovpligtige efterafgrøder der med de traditionelle metoder ikke har kunnet etableres som kraftigt voksende efterafgrøder der dækker jorden og fylder rodzonen. Resultatet har mange steder været at de tynde lovpligtige efterafgrøder, har været med til at opformere rodukrudtet, da bekæmpelse først her kunnet finde sted efter 20. oktober det pågældende år. I dette tilfælde har vi fået en åbning i regelværket der gælder økologer og konventionelle landmænd og begge parter kan søge og finde praktiske løsninger mod en beskedent reduktion i den samlede N-kvote.